

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

1000 София, бул. "Княз Дондуков" № 52, тел: 0700 18 700, факс: (02) 9859 3099

ПРОМЕНИ В ДАНЪЧНОТО И ОСИГУРИТЕЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО
В СИЛА ОТ 1 ЯНУАРИ 2016 Г.

Промени в Закона за данък върху добавената стойност за 2016 г.

В ЗДДС са направени допълнения на нормите, които са свързани с безвъзмездното използване на стока или услуга за лични нужди на данъчно задълженото лице, на собственика, на неговите работници и служители или на трети лица или за цели, различни от независимата икономическа дейност на данъчно задълженото лице (чл. 6, ал. 4, нова т. 3; чл. 9, ал. 4, нова т. 5; чл. 25, ал. 3, нова т. 7 и чл. 27 от ЗДДС). Направените допълнения по своята същност не внасят изменения в данъчното третиране на тези хипотези. Същите внасят по-голяма яснота относно определянето на датата на данъчното събитие и определянето на данъчната основа в тези случаи.

Прецизират се условията за определяне на мястото на изпълнение на дистанционни продажби на стоки (чл. 20, ал. 1, нова т. 3 и ал. 2, нова т. 3 и чл. 114 от ЗДДС). В тази връзка е отменена ал. 2 на чл. 114 от ЗДДС, като се премахват задължителните реквизити в издадена фактура за дистанционна продажба на стоки с място на изпълнение извън територията на страната.

Разширен е обхватът на освободените доставки (чл. 39, нова т. 8 и чл. 46, ал. 1, т. 4 от ЗДДС). В чл. 39 се създава т. 8, съгласно която предоставянето на медицинска помощ от лице, упражняващо медицинска професия съгласно Закона за здравето е освободена доставка. С изменението на разпоредбата на чл. 46, ал. 1, т. 4 от ЗДДС е уточнено, че услугата по изработката на законни платежни средства е освободена доставка за целите на облагането с ДДС.

Направена е промяна в правилото за закръгляване на коефициента за частичния данъчен кредит (чл. 73, ал. 2 от ЗДДС). С промяната отпадат думите „с точност“, в резултат на което закръгляването на коефициента ще става винаги към по-голямата цифра, но без да надхвърля следващото цяло число.

Промяна на режима за регистриране и отчитане на доставки/продажби на течни горива от/за доставчик/получател - петролна база (отмяна на чл. 118, ал. 7 от ЗДДС и т. 68 на § 1 от ДР на закона). В тази връзка тези лица ще прилагат общия режим за регистриране и отчитане на доставките/ продажбите на течни горива. С § 21 от ЗИДЗКПО е предвиден шестмесечен преходен период за лицата, прилагащи режима, да приведат дейността си в съответствие с изискванията на чл. 118 от ЗДДС.

Въвежда се 30-дневен срок за възстановяване на данък, деклариран по справка-декларацията като данък за възстановяване за съответния данъчен период за лице, което осигурява достъп до железопътната инфраструктура и е усвоило средства по проекти, финансирани по Оперативна програма „Транспорт 2007-2013“, Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура 2014-2020“, Европейска програма „Механизъм Свързана Европа“ и Трансевропейска транспортна мрежа ТЕН-Т, до приключване им (чл. 92, ал. 3, нова т. 4 от ЗДДС).

Намаляване на административнонаказателните санкции за данъчно задължените лица в случаите, в които са начислили данък след законоустановения срок, като размерът на санкцията/глобата е поставен в зависимост от закъснението за начисляване на данъка (чл. 180 от ЗДДС).

Срокът за прилагане на механизма за обратно начисляване на ДДС при доставки на зърнени и технически култури е удължен до 31 декември 2018 г. - в максимално допустимия времеви обхват съгласно разпоредбата на член 199а от ДДС Директивата (§ 9 от ПЗР на ЗИД на ДОПК, обн., ДВ, бр. 98 от 2013 г.; изм., бр. 104 и 109 от 2013 г.).

Промени в Закона за данъците върху доходите на физическите лица за 2016 г.

Промени в обхвата на необлагаемите доходи (чл. 13, ал. 1, т. 28 и чл. 38, ал. 9 от ЗДДФЛ). С приетата нова разпоредба на чл. 13, ал. 1, т. 28 от ЗДДФЛ не са облагаеми средствата, получени по програма „Еразъм+“ на Европейския съюз в областта на образованието, обучението, младежта и спорта. С промяната в чл. 38, ал. 9 от ЗДДФЛ окончателен данък за доходите от доброволно осигуряване и застраховане, в случаите по чл. 38, ал. 8 от ЗДДФЛ, не се дължи в частта, съответстваща на частта от вноските/премиите, за които не е ползвано данъчно облекчение по реда на чл. 19 от закона или по чл. 24, ал. 2, т. 12 от закона.

Промени при формирането на годишните данъчни основи (чл. 30, 32, 34, и 36 от ЗДДФЛ). Направените промени са свързани с формирането на годишните данъчни основи за доходите от друга стопанска дейност, от наем или от друго възмездно предоставяне за ползване на права или имущество, от прехвърляне на права или имущество и от други източници по чл. 35 от ЗДДФЛ. След промяната при определянето на годишните данъчни основи за тези доходи от съответния облагаем доход, придобит през данъчната година, се приспадат вноските, които лицето е задължено да прави за данъчната година за своя сметка по реда на чл. 40, ал. 5 от ЗЗО, когато този облагаем доход се включва при годишното изравняване на осигурителния доход.

Въвежда се авансово облагане за паричните доходи от други източници по чл. 35 от ЗДДФЛ (чл. 44а от ЗДДФЛ). С новата регламентация се предвижда авансово облагане за паричните доходи по чл. 35 от ЗДДФЛ (обезщетения за пропуснати ползи и неустойки с такъв характер, награди от игри, от състезания и конкурси, които не са предоставени от работодател или възложител и др.), когато платещът на тези доходи е предприятие или самоосигуряващо се лице.

Промени в Закона за корпоративното подоходно облагане за 2016 г.

Промяната се прави за ползване на данъчно облекчение под формата на преотстъпване на корпоративен данък при условията на държавна помощ за регионално развитие (чл. 91, нова ал. 2; чл. 171, нова ал. 3; чл. 172, нова ал. 3; чл. 173, ал. 1, 4 и 5; чл. 182, ал. 1, т. 1 и 4; чл. 183, ал. 1, нови ал. 4 и 5; чл. 184, т. 1; чл. 185; чл. 189 и нов чл. 189в от ЗКПО). Данъчно задължените лица подават до Българската агенция за инвестиции (БАИ) формуляр за кандидатстване за помощ по образец най-късно преди началото на работата по проекта за първоначална инвестиция. БАИ ще извършва оценка на формуляра за кандидатстване за помощ, ще проверява дали са спазени всички условия в ЗКПО и ще издава заповед за предоставяне на помощта.

В заповедта за отпускане на помощта се определя максималният интензитет на помощта и размерът на помощта за всеки проект. Впоследствие НАП ще проверява дали е спазена

заповедта на БАИ и дали фактически са спазени условията на ЗКПО за ползване на данъчното облекчение.

За да се ползва преотстъпване на данък за 2015 г., формулярът следва да е подаден в БАИ в периода от 01.01.2016 г. до 29.02.2016 г. и БАИ да е издала заповед до 31.03.2016 г.

Промяна в данъчното третиране на разпределени дивиденди (чл. 27, ал. 2, нова т. 3 и чл. 47а, ал. 4, нова т. 4 от ЗКПО). Промяната е в изпълнение на Директива (ЕС) 2014/86/ЕС и Директива (ЕС) 2015/121 - ще се признават за данъчни цели начислените приходи в резултат на разпределение на суми, доколкото тези суми са признати за данъчни цели разходи и/или водят до намаление на данъчния финансов резултат на разпределящото лице.

Допълва се определението за “разпореждане с финансови инструменти” (§ 1, т. 21, б. „а“ от ДР на ЗКПО). Сделките с държавни ценни книжа, извършени на регулиран пазар по смисъла на Закона за пазарите на финансови инструменти, ще се ползват от същия данъчен режим, предвиден в ЗКПО по отношение на сделките с други видове финансови инструменти, извършени на регулиран пазар.

Променя се определението за “юрисдикции с преференциален данъчен режим” (§ 1, т. 64 от ДР на ЗКПО). В ЗКПО се заложи критериите за определяне на дадена държава/територия като юрисдикция с преференциален данъчен режим, а поименният списък се утвърждава от министъра на финансите и се обнародва в „Държавен вестник“ (вж. ДВ, бр. 102/29.12.2015 г.)

Промени в осигурителното законодателство за 2016 г.

Със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2016 г. са определени:

- минимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година по основни икономически дейности и квалификационни групи професии (Приложение № 1 към чл. 9, ал. 1, т. 1 от ЗБДОО за 2016 г.);

- минимални месечни размери на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица съобразно облагаемия доход за 2014 г. от упражняване на трудова дейност в това качество (чл. 9, ал. 1, т. 2 от ЗБДОО за 2016 г.);

- минимален месечен осигурителен доход в размер на 420 лв. за лицата, които не са самоосигуряващи се по смисъла на Кодекса за социално осигуряване, за които осигурителният доход за социално и/или здравно осигуряване е обвързан с минималния месечен осигурителен доход за самоосигуряващите се лица (чл. 9, ал. 3 от ЗБДОО за 2016 г.);

- минимален месечен осигурителен доход в размер на 300 лв. за регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители (чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗБДОО за 2016 г.);

- максимален месечен осигурителен доход в размер на 2600 лв. (чл. 9, ал. 1, т. 4 от ЗБДОО за 2016 г.);

- размерите на осигурителните вноски за фонд „Трудова злополука и професионална болест“ по групи основни икономически дейности (приложение № 2 към чл. 14 от ЗБДОО за 2016 г.).

За 2016 г. не се внасят вноски за фонд “ГВРС”.

Промени в Кодекса за социално осигуряване

- към лицата по чл. 4, ал. 1, т. 4 от кодекса са включени държавните служители по Закона за Държавна агенция "Разузнаване" и офицерите и сержантите по Закона за Националната служба за охрана (в сила от 01.11.2015 г.), както и резервистите на

активна служба по Закона за резерва на въоръжените сили на Република България (в сила от 01.01.2016 г.);

- от 01.01.2016 г. осигурените в професионален пенсионен фонд лица имат право еднократно да променят осигуряването си от професионален пенсионен фонд във фонд "Пенсии" на ДОО. Изборът е уреден с *Наредбата за реда за избор на осигуряване, внасяне и разпределяне на задължителните осигурителни вноски, вноските за фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" и за обмен на информация;*

- променена е разпоредбата, свързана с определяне на годишния осигурителен доход на самоосигуряващите се лица (чл. 6, ал. 9 от КСО).

Със Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2016 г. е определен размера на здравноосигурителната вноска - 8 % (чл. 2 от ЗБНЗОК).

Промени в Закона за здравното осигуряване

- от 01.01.2016 г. е ограничена възрастта до която, лицата които, ако учат редовно, до завършване на средно образование са здравно осигурени за сметка на държавния бюджет (чл. 40, ал.3, т. 1 от ЗЗО);

- променен е размерът на осигурителния доход, върху който се внасят здравноосигурителни вноски за лицата, които се осигуряват за сметка на държавния бюджет (чл. 40, ал. 4а от ЗЗО);

- въведена е изрична правна регламентация относно формирането на здравноосигурителния статус на лицата, които са задължително осигурени в Националната здравноосигурителна каса (чл. 39, нова ал. 6 от ЗЗО);

- от 28.12.2015 г. е променен от 36 на 60 месеца периодът, за който следва да се внесат дължимите здравноосигурителни вноски, с оглед възстановяване здравноосигурителните права на лицата, които са длъжни да внасят здравни вноски за своя сметка (чл. 109, ал. 2 от ЗЗО).

- Към лицата по чл. 40, ал. 3, т. 9 от ЗЗО които се осигуряват за сметка на държавния бюджет (родителите, осиновителите, съпрузите, които полагат грижи за лице с увреждане със загубена работоспособност над 90 на сто и постоянно се нуждаят от чужда помощ) са добавени „или един от родителите на майката или бащата“. Допълнението е в сила от 15.08.2015 г.

Промени в Данъчно-осигурителния кодекс за 2016 г.

Повишаване на ефективността на проверките по фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск (чл. 12, ал. 2, т. 5 и чл. 13, ал. 2, т. 3 от ДОПК). Органите по приходите, осъществяващи фискален контрол, изискват от водача на проверяваното транспортно средство да заяви очаквания час на разтоварване/получаване на стоката, респективно за водача на проверяваното транспортно средство е предвидено задължение да заявява пред органа по приходите очаквания час на разтоварване/получаване на стоката.

Разширяване на кръга отговорни лица по чл. 19 от ДОПК (чл. 19 от ДОПК). Отговорността за несъбраните задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски освен спрямо задълженото лице, се разпростира и върху член на орган на управление, управител, прокурор, търговски представител, търговски пълномощник, в случаите, когато са укрили факти и обстоятелства, подлежащи на обявяване пред органите по приходите и в следствие на това не могат да бъдат събрани задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски.

Въвеждане на срокове за електронно съхраняване на информация (чл. 38 и чл. 39 от ДОПК). Регламентира се съхранението на създадената в електронен вид информация от

задължените лица, независимо от разпечатките и от водене на счетоводството на хартиен носител, както и достъпа до този вид информация.

Разширява се кръгът от органи с право на достъп до данъчна и осигурителна информация (чл. 74, ал. 1 и ал. 3 от ДОПК). Такива вече са:

- *органите на Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ)- митническите органи;*
- *министърът на финансите или друг определен в закон орган, който представлява РБ в съдебни или арбитражни производства;*
- *длъжностните лица от инспекторатите на НАП и АМ имат право на достъп до всички сведения и документи в съответната приходна администрация, във връзка с извършваните от тях проверки.*

Промени в регистъра и базите данни за задължените лица (чл. 82 от ДОПК). Създава се законово основание НАП да получава информация за личните данни на чужденците от Министерството на вътрешните работи (МВР), както и за служебно вписване в регистъра на НАП и на данните, съдържащи се в българските лични документи, издавани на пребиваващи в Република България чужденци.

Искане и предоставяне на информация от данъчно-осигурителната сметка (чл. 87 от ДОПК).

- *информацията от данъчно-осигурителната сметка и удостоверението за наличие на задължения могат да се получават от лице, различно от задълженото лице, без да е нужно представяне на нотариално заверено пълномощно;*
- *за целите на комплексното административно обслужване компетентните органи могат да изискват и да получават от органите по приходите удостоверения за наличие или липса на задължения на лицето с изключение на задължения по невлезли в сила актове, както и разсрочени, отсрочени или обезпечени задължения.*

Издаване на акт, когато не е предвидено подаване на декларация и задължението не е платено и не е извършена ревизия (чл. 107, ал. 3 и чл. 109, ал. 1 от ДОПК). Промяна е свързана с промяната на чл. 54, ал. 1 от ЗМДТ и въведената възможност за служебно деклариране на ППС, чрез обмен на данни между общините и МВР.

Срок за извършване на проверка (чл. 110, ал. 5 от ДОПК). Създава се правна уредба, относно срока за извършване на проверка, както и за удължаването ѝ.

Прихващането или възстановяването на присъдени суми, обезщетения и разноски (чл. 129, ал. 5 от ДОПК). Не подлежат на прихващане или възстановяване в полза на задълженото лице присъдени суми, обезщетения и направени разноски в хода на съдебно или административно производство по реда на ДОПК. Изплащането на горепосоченото се извършва от предвидения за това кредит от бюджета на НАП, съгласно реда на чл. 519, ал. 2 от ГПК.

Разширява се обхватът на опростената процедура за възстановяване (чл. 130, ал. 1 от ДОПК). Опростената процедура за възстановяване е приложима за всички случаи, а не само за случаите на подаване на декларация свързана с данъчно облагане с подоходен данък или местен данък.

Промени, свързани с правомощията, във връзка с изменение на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски (чл. 134, ал. 1 от ДОПК). Териториалният директор, вместо пряко да възлага ревизионното производство по изменение на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски, може да разпорежи възлагането на ревизията на друг орган по приходите.

Редакционна промяна в чл. 156, ал. 5 - думите „окръжния съд“ се заменят с „административния съд“.

Определяне на юрисконсултско възнаграждение за всяка инстанция (чл. 161, ал. 1 от ДОПК).

Промяна в реда за погасяване на задължения установявани от общините (чл. 169 от ДОПК). Въведен е специален ред за погасяване на публичните вземания на общините, съгласно който редът на погасяване на общинските публични вземания се поставя в зависимост главно от реда на възникването им, като се започва от най-старото вземане. Право на избор кое вземане да погаси с преимущество задълженото лице има само ако тези вземания са възникнали в рамките на една и съща календарна година.

Регламентиране на хипотези, при които не се прилага абсолютната давност (чл. 171, ал. 2 от ДОПК). Промяна включва към изключенията при отсрочване и разсрочване, по отношение на които не се прилага абсолютната десетгодишна давност, и хипотезата, при която изпълнението е спряно по искане на длъжника. Спиране на изпълнението по искане на длъжника се допуска при наличие на предвидените в закона основания (чл. 153 от ДОПК, чл. 157 от ДОПК, чл. 222а (нов) и др.) и за времето на спиране, органът не може да предприема изпълнителни действия, което ограничава възможността за събиране на вземането в рамките на давностния срок.

Служебно отписване при изтичане на давността (чл. 173 от ДОПК). С промяната се намалява административната тежест за данъчно-задължените лица като се въвежда служебно да се следи изтичането на срока по чл. 171, ал. 2 от ДОПК, независимо от спиране и прекъсване на давността на предвидените в ДОПК основания, а не лицето да подава възражение за изтекла давност. Промяната е относима за всички публични вземания, посочени в чл. 162 от ДОПК.

Отмяна на изпращането на покана за доброволно изпълнение от вискателя (чл. 182, ал. 1 от ДОПК). По този начин се оптимизира процесът по събиране на публичните вземания чрез отмяна на дублиращи се действия в различните етапи на производството, като отпада задължението на публичните вискатели да изпращат покани за доброволно изпълнение.

Увеличаване на сумата за разсрочване и отсрочване ръководителя на съответната администрация (чл. 184, ал. 2 от ДОПК).

Цели се уеднаквяване на режима на отсрочване/разсрочване на другите публични задължения с този за данъци и задължителни осигурителни вноски.

Електронен запор върху вземане по сметка в банка (нов чл. 202а от ДОПК). Създава се правна възможност за електронен запор върху вземане по сметка в банка и правомощие на публичния изпълнител за достъп и ползване на Единната среда за обмен на електронни запори, предвидена в ГПК аналогично на съдебния изпълнител.

Запор върху ценни книжа и дялове (чл. 203, ал. 8 от ДОПК). Запорното съобщение се изпраща до Агенцията по вписванията, която е компетентната администрация да отразява вписването в Търговския регистър.

Възбрана върху кораб (чл. 205 от ДОПК). Прецизиран е редът за налагане на възбрана върху кораб, с оглед на факта че възбраната се вписва в съответните регистри на корабите при Изпълнителна агенция „Морска администрация“.

Електронно заявление за образуване на изпълнително дело (чл. 220, ал. 1 от ДОПК).

Оптимизира се процесът на предявяване на публичните вземания, като вместо изпращане на самите изпълнителни основания е предвидено изпращане само по електронен път на заявление за изпълнение, съдържащо всички данни за съответното публично вземане, чието изпълнение се иска.

Започване на производството по принудително изпълнение (чл. 221, ал. 1 и 6 от ДОПК. Промените в чл. 221 са свързани с отмяната на задължителната покана в чл. 182 от ДОПК.

Спиране на принудителното изпълнение при особени случаи (нов чл. 222а от ДОПК). Създава се възможност принудителното изпълнение да бъде спряно ако след определяне начина на продажба до датата на провеждане на търга с явно наддаване, съответно до изтичане на срока за подаване на предложенията при търга с тайно наддаване, длъжникът внесе 20 на сто от размера на вземанията и писмено се задължи да погасява 20 на сто от тях ежемесечно. Чрез предложението се предоставя възможност длъжникът да съхрани имуществото, обект на изпълнение. Аналогична е и разпоредба на чл. 454 от ГПК.

Изоставени в полза на държавата вещи (чл. 234, нова ал. 6 от ДОПК). Промяната предвижда в случаите на иззети в хода на принудителното изпълнение вещи, собственост на длъжника, че ако в тримесечен срок от уведомяването му длъжникът не вдигне вещите, същите се считат за изоставени в полза на държавата.

Вещи лица (чл. 235 от ДОПК). При необходимост за оценката на вещи, предмет на принудително изпълнение отпада задължението да бъде привлечен оценител от специално воден от НАП регистър на оценителите, а може да бъде привлечен оценител, вписан в регистъра на Камарата на независимите оценители в България. Когато в регистъра няма експерт от съответната област или той не може, или откаже да извърши оценката, може да бъде привлечено друго лице от съответната професия или област.

Отпадане на контролната оценка в хода на производството по принудително изпълнение (чл. 236 от ДОПК се отменя). Една от основните промени в Глава двадесет и пета е отмяната на възможността за извършване контролната оценка на вещите, предмет на изпълнението и нейното обжалване.

Разширява се кръгът от вещи, подлежащи на реализация чрез продажба на постоянно определени места (чл. 238, ал. 5 и чл. 240, ал. 2 от ДОПК). Максималният праг на първоначалната цена на продаваните вещи се завишава от 500 лв. на 5000 лв. Аналогичен е и текстът на чл. 474, ал. 5 от ГПК.

Оптимизиране и ускоряване на производството по принудително изпълнение.

- чл. 242, ал. 3, чл. 243 и чл. 244 от ДОПК

С направените промени се дава възможност в хода на принудителното изпълнение, за всички движими вещи, независимо дали могат да се класифицират като стоки, търгувани на борсите да се реализират както чрез борсите или тържищата по установените за тях правила, за не повече от един месец от първоначалното им предлагане на съответната борса или тържище, така и чрез търг.

- чл. 245, чл. 247, ал. 4, чл. 249, чл. 250 и чл. 254 от ДОПК

Намаляват се сроковете за провеждане на публичните продажби, което се налага и с цел съобразяване на сроковете за провеждане на продажбите с императивните срокове в чл. 191, ал. 2 и чл. 193, ал. 4 от ДОПК.

Оптимизира се процесът по водене на кореспонденция със следващите наддавачи, в случай, че след публичната продан обявеният за купувач не внесе цената в срок.

Промените целят постигане на по-висока цена при реализация на вещите и погасяване на разноските, като не се дава възможност за изтегляне на депозитите преди определяне на купувач. Този нов механизъм ще постигне гарантиран интерес за придобиване на вещта – предмет на търга, от участващите в него лица.

Преходни и заключителни разпоредби. Неприклучените към датата на влизането в сила на този закон производства по чл. 235, чл. 236 и по глава двадесет и шеста се довършват по досегашния ред.

Предвидена е преходна норма за започналите към датата на влизане в сила на закона, но неприключили производства по оценка на вещи и контролна оценка в хода на изпълнителното производство, както и по отношение на всички започнали към 1 януари 2016 г. производства по публична продажба. За започнали се считат всички производства, за които е издаден акт за образуването им или е извършено първото действие от съответното производство. За започнали и незавършили се считат всички продажби чрез търг, които към 1 януари 2016 г. не са провели последен пети търг на 50 на сто от първоначалната тръжна цена. Тези производства се довършват по досегашния ред, включително с публикуване на съобщение в централен ежедневник.